

Szanowni Państwo,

Poniżej przedstawiamy odpowiedzi na pytania przekazane podczas webinaru dotyczącego dyżurów aptecznych przeprowadzonego na zlecenie Śląskiej Izby Aptekarskiej przez r.pr. Tomasza Kaczyńskiego z kancelarii prawnej Rymarz Zdort Maruta.

- 1. Dobry wieczór, ciekawi mnie, jak to wygląda z prawnego punktu widzenia, jeśli w mieście powiatowym do 40 tys. ,mieszkańców gdzie do stycznia 2024 cały czas funkcjonuje apteka całodobowa, hipotetycznie zechciałaby ona od teraz pełnić płatne dyżury? Czy powiat i NFZ będą to chciały finansować?**

Powiat ma obowiązek wyznaczenia apteki dyżurującej w sytuacji, w której praca obecnie funkcjonujących aptek nie gwarantuje zaspokojenia potrzeb ludności. Powiat, w oparciu o otrzymane od aptek rozkłady godzin pracy dokonuje stosownej analizy zaspokajania potrzeb mieszkańców. Jeżeli w powiecie funkcjonują apteki, które wskazały, że działają całodobową, to powiat może uznać, że potrzeby pacjentów są realizowane i w rezultacie nie wyznaczy apteki dyżurującej odpłatnie w oparciu o nowe przepisy.

- 2. Co w sytuacji, gdy żadna apteka nie wyrazi chęci dyżurowania? Czy można zmusić do dyżurowania jeżeli np. apteka nie ma wystarczającej ilości personelu, lub w ciągu ostatnich 3 lat wydano decyzję WIF w temacie nakazu usunięcia uchybień**

W pierwszej kolejności powiat wyznacza do dyżurowania aptekę/apteki, która zgłosiła gotowość do pełnienia dyżurów.

Jeśli żadna apteka spełniająca wymagania nie zgłosiła gotowości pełnienia dyżurów, powiat wyznacza inną aptekę biorąc pod uwagę: potrzeby mieszkańców, lokalne uwarunkowania geograficzne i demograficzne oraz możliwości zapewnienia przez aptekę odpowiedniego asortymentu i personelu. Powiat bierze także pod uwagę okoliczności wyłączające aptekę z dyżurów w postaci toczącego się postępowania w przedmiocie cofnięcia zezwolenia oraz wydaną w ciągu 3 ostatnich lat decyzję uniemożliwiającą pełnienie dyżurów.

Podsumowując – „przymusowo” dyżury może pełnić tylko apteka, która jednocześnie spełnia wymagania pozytywne i negatywne.

- 3. Czy jeśli apteka standardowo pracuje w godzinach wyszczególnionych w ustawie, to jest możliwość, aby otrzymywała za to pieniądze z NFZ ?**

Apteka otrzyma wynagrodzenie z NFZ tylko jeśli w wyniku analizy powiatu zostanie wyznaczona jako apteka dyżurująca.

Powiat ma obowiązek wyznaczenia apteki dyżurującej w sytuacji, w której praca obecnie funkcjonujących aptek nie gwarantuje zaspokojenia potrzeb ludności. Powiat, w oparciu o otrzymane od aptek rozkłady godzin pracy dokonuje stosownej analizy zaspokajania potrzeb

mieszkańców. Jeżeli w powiecie funkcjonują apteki, które wskazały, że działają całodobową, to powiat może uznać, że potrzeby pacjentów są realizowane i w rezultacie nie wyznaczy apteki dyżurującej odpłatnie w oparciu o nowe przepisy.

4. Czy jest przymus pełnienia dyżuru na podstawie uchwały rady powiatu z 2023 roku? Co, jeśli apteka nie chce pełnić dyżurów od 1 stycznia 2024? Co jeżeli rada powiatu nie podejmie nowej uchwały na rok 2024

Przepisy przejściowe do Ustawy wskazują, że uchwały dotyczące dyżurów wydane przed 1 stycznia 2024 pozostają w mocy do czasu wydania uchwał w oparciu o nowe przepisy. Powiaty nie zostały przy tym zobligowane do podjęcia nowych uchwał w określonym terminie. Teoretycznie zachodzi więc ryzyko, że uchwały powiatów podjęte przed 1 stycznia 2024 będą obowiązywać przez cały 2024 rok lub dłużej (jeśli zostały podjęte na dłuższy czas).

Sugeruję stworzenie pisma/petycji do powiatu informującego o nowych regulacjach i potrzebie zmiany uchwały ws. dyżurów aptecznych. Taka uchwała może być podjęta w dowolnym czasie w ciągu roku.

5. Czyli jeśli apteka nie chce dyżurować, to i tak ma obowiązek to robić, gdy została wskazana w harmonogramie?

Tak – jeżeli żadna apteka się nie zgłosiła dobrowolnie, to powiat może wyznaczyć do dyżurowania aptekę spełniającą wymogi określone w ustawie (patrz pyt. 2).

6. Czy uchwały podjęte na starych zasadach obowiązują w całym zakresie na starych zasadach czy też stosuje do nich jakieś przepisy które weszły od 1 stycznia 2024? Np. wyłączenie aptek z decyzją administracyjną WIF?

Uchwały podjęte przed 1 stycznia 2024 pozostają w mocy. Nowe przepisy mają zastosowanie wyłącznie do nowego trybu wyznaczania aptek dyżurujących.

Apteki wyznaczone przed 1 stycznia 2024 r. mogą pobierać opłatę za ekspedycję.

7. Jeśli jest wyznaczonych kilka aptek jednocześnie do dyżuru to za dyżur NFZ płaci tylko jednej, a pozostałe są finansowane przez powiaty? Czy dobrze zrozumiałem?

NFZ zapłaci za dyżur 1 apteki dyżurującej w danym okresie. NFZ nie sfinansuje pracy kilku aptek dyżurujących równocześnie.

Przepisy wskazują, że w przypadku godzinowego rozszerzenia dyżurowania koszty dyżurów ponosi powiat. W mojej ocenie obowiązek ten dotyczy także sytuacji, w której powiat wyznaczy dyżury kilku aptekom jednocześnie.

8. Czy powiaty sąsiadujące z miastami na prawach powiatu całkowicie są wyłączone z wyznaczania dyżurów w jakiejkolwiek formie i czy tak jak twierdzi MZ nie muszą przekazywać swoich rozkładów otwarcia?

Każda apteka (niezależnie od lokalizacji) ma obowiązek przekazania zarządowi powiatu rozkładu pracy na dany rok najpóźniej do 30 września (wyjątkiem był rok 2024, w którym rozkład należało przekazać do 31 stycznia). Nieprzekazanie tych informacji zagrożone jest karą finansową do 2.000 zł.

Mimo braku finansowania z NFZ powiat może wyznaczyć (fakultatywnie) dyżury także w powiatach, których siedzibą jest miasto powyżej 40 tysięcy mieszkańców.

9. Jakie sankcje będą jeśli apteki nie podejmą się dyżurowania od lutego 2024 w powiecie obwarzankowym?

Nowe przepisy wprost wskazują na jedną sankcję dotyczącą dyżurowania – karę pieniężną nakładaną przez starostę w wysokości do 2.000 zł za nieprzekazanie rozkładu pracy w terminie lub niezłożenie oświadczenia o niezachodzeniu okoliczności uniemożliwiających dyżurowanie przez aptekę wyznaczoną przez powiat do dyżurowania.

W przypadku niewykonania uchwały powiatu spotykałem się z sytuacjami, w których powiat próbował przymusić aptekę do dyżurowania składając do prokuratury zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa (narażenie pacjentów na utratę życia lub zdrowia) lub zawiadomienia do WIF o naruszeniu obowiązków aptecznych. Aktywności te nie znajdują jednak bezpośredniego umocowania w ustawie.

10. Co w chwili, gdy tylko jedna apteka z powiatu zgłosiła się do dyżurów. czy mamy dyżurować non stop?

Zakres dyżurów będzie zależał od uchwały powiatu. Jeśli tylko jedna apteka zgłosi chęć dyżurowania i z analizy powiatu wyniknie, że jest ona w stanie zapewnić odpowiedni asortyment i personel to może wyznaczyć tylko tę aptekę do pełnienia dyżurów.

11. Czy jeśli miasto powiatowe liczy mniej niż 40 tys mieszkańców, to może nie wyznaczać żadnej apteki na dyżury?

Dyżury wyznaczane są przez powiat w przypadku, gdy rozkłady pracy aptek (zgłaszane do 30 września roku poprzedzającego) nie gwarantują zaspokajania potrzeb ludności. Jeżeli więc analiza powiatu, którego siedzibą jest mniejsze miasto (z populacją do 40.000 osób) wskaże, że potrzeby ludności są zaspokojone, to może nie wyznaczyć apteki dyżurującej.